

Inbjudan till seminarium

Miljöriktig användning av askor

21- 22 oktober 2003

Cirka en miljon ton askor per år kommer från energiproduktion i Sverige. Då allt fler anläggningar övergår från kol och olja till biobränsle och avfall kan man räkna med att volymerna kommer att öka framöver.

Visionen med Värmeforsks forskningsprogram ”Miljöriktig användning av askor” är att hitta tillämpliga användningsområden för askor, exempelvis som ersättningsmaterial för naturgrus eller för tillförsel av näringsämnen till skogsmarker. Därigenom kan askorna ingå i ett kretslopp och samtidigt ge ekonomiska fördelar för både användare och producenter. Forskningsprogrammet har pågått i snart två år, och kommer att drivas vidare ytterligare minst två år.

Seminariet inleds med redogörelser för nya användningsområden av askor, vilka identifierats inom programmet. Alla är spännande områden som påvisar potentialen för miljöriktig användning av askor. Emellertid är miljöaspekterna de i dagsläget viktigaste frågorna som i högsta grad påverkar möjligheterna för användning av askor. Frågor som ”Vilken risk kan askors användning medföra?” eller ”Vilka är miljöfördelarna och hur inverkar miljölagstiftningen?” kommer att belysas på seminariet. Här är informationsspridningen oerhört viktig för att forskningsresultaten ska få genomslagskraft.

På kvällen inbjuds Ni till en annorlunda fest på Odinsborg där mat serveras på Vikingavis. Seminariets andra dag inriktas mot studier för askors nyttiggöranden vid byggnation. Detta är sannolikt ett av de områden där askor gör bäst nytta. Under eftermiddagen denna dag kommer ett studiebesök att arrangeras på ett vägbygge där torv och träflygaska ingått som del i byggnadsmaterialet.

Varmt välkomna!

PS. Har Du några idéer eller synpunkter på programmet ”Miljöriktig användning av askor” och dess fortsättning, skicka gärna Dina synpunkter till Info@energiaskor.se.

Program

Miljöriktig användning av askor

21-22 oktober 2003

Moderater:

Hans Nordström Vattenfall Värme Norden

Claes Ribbing, Värmeforsk / Svenska Energiaskor

Efter presentation av varje forskningsområde ägnas 5-10 minuter till diskussion.

Tisdagen den 21 oktober

- 09.30 Registrering och kaffe
- 10.00 Inledning
Gullvi Borgström, Värmeforsk
- 10.15 Framgångsrik forskning kräver kommunikation, hur skall det tillämpas inom askprogrammet?
Madeleine Engfeldt-Julin, MEJ Communication

Rening av askor

- 11.05 Termisk rening av askor
Upparbetning av askan genom våta metoder
Selektiv mobilisering av kritiska element hos energiaskor
Magnus Berg, ÅF- Energi & Miljö

Kvalitetssäkring och kvalitetskriterier

- 11.45 Kvalitetskriterier för askor till väg- och anläggningsbyggnad
Bo von Bahr, SP
- 12.05 En förenklad testmetodik för kvalitetssäkring
Henrik Bjurström, ÅF- Energi & Miljö

- 12.30 Lunch

Bottenaskor som fyllnads- och vägmateriäl

- 13.30 Pannsand som kringfyllnad i rörgravar för fjärrvärmerör.
Roger Pettersson, Sundsvall Energi
- 13.50 Stabilisering av bottenaska med skumbitumen
David Bendz, SGI

Flygaskor i betongapplikationer

- 14.15 Kravprofiler och toleranser för energiaskors egenskaper vid användning i betongrelaterade tillämpningar
Användning av askor från förbränning av returpappersslam inom gruvindustrin
Användning av energiaskor som fillermateriäl vid betongtillverkning
Erik Nordström/Hillevi Sundblom, Vattenfall Utveckling

- 14.50 Kaffe

Askor till skogsmark

- 15.20 Återföring av aska till skogsmark
Henrik Bjurström, ÅF Energi & Miljö

- 15.40 Styrd utlakning ur bioaska som sprids i skogsmark
Björn Lagerblad, CBI
- 15.55 Möjligheter till avsättning av bioaska på organogena jordar
Tillförsel av aska på dikad torvmark, skogsproduktion och miljöeffekter
Ulf Sikström, Skogforsk med en introduktion av Björn Hånell, SLU
- 16.30 Bensträckare

Användning av aska som konstruktionsmaterial inom deponier

- 16.45 Flygaskastabiliserat avloppsslam (FSA) som tätskikt
Agnes Mossakowska, Stockholm Vatten
- 17.00 Täckning av deponier med blandning av avloppsslam och aska
Maria Carling, Geo Innova
- 17.15 Flygaska och rötslam som tätskikt vid efterbehandling av sandmagasin med
vegetationsetablering
Maria Greger, Stockholm Universitet, Bot Inst.
- 17.35 Täckning av gruvavfall
Inger Johansson, MTM Örebro universitet
- 18.00 Avslutning
Hans Nordström, Vattenfall - Claes Ribbing, Värmeforsk
- 19.00 Seminariemiddag

Onsdagen den 22 oktober

- 08.30 Nedbrytningsmönster för cellulosa i närvaro av aska.
Nedbrytning av tätskikt
Magnus Berg, ÅF- Energi & Miljö
- 08.55 Injektering av sulfathaltig flygaska i hushållsavfallsdeponi.
Karin Wikman, ÅF- Energi & Miljö

Miljö

- 09.20 Miljöriktlinjer för nyttiggörande av askor i anläggningsbyggande
Karsten Håkansson, SGI
- 09.40 Vägledning för klassificering av förbränningsrester enligt avfallsförordningen
Jan-Erik Haglund, Söderenergi
- 10.05 Kaffe
- 10.30 Att bygga med avfall
Anna Wilhelmsson, SCC
- 10.50 Förutsättningar för att askor kommer till användning i vägar
Erik Kärrman, SCC

Utvärdering

- 11.15 Utvärdering av programmet:
Uppfylls programmets målsättningar? Behövs kurskorrigeringar?
Bo Rydén, Profu - Hans Nordström, Vattenfall

